

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/71/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5106223367
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Hartelová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5106223367.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Zuzany Hartelovej a členov senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a JUDr. Jozefa Turzu, v právnom spore žalobkyne: A. B. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom D. E. F. XXX, XXX XX G., zastúpenej právnym zástupcom ADVOKA, s. r. o., so sídlom Komárnická 36, 821 02 Bratislava, IČO: 44 449 615, proti žalovanej: Fakultná nemocnica s poliklinikou Žilina, so sídlom Vojtecha Spanyola 43, 012 07 Žilina, IČO: 17 335 825, zastúpenej právnym zástupcom HADBÁBNY & spol., advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Prielohy 1012/1C, 010 07 Žilina, IČO: 47 249 722, o náhradu škody, o odvolaniach žalobkyne a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 7C/254/2006-912 zo dňa 29. novembra 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu v poradí treťom výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania a v poradí štvrtom výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku, potvrdzuje.

II. Rozsudok okresného súdu v poradí piatom výroku o trovách konania mení tak, že žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

III. Rozsudok okresného súdu v poradí prvom výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 27.935,72 eur do 3 dní po právoplatnosti rozsudku a v poradí druhom výroku o uložení povinnosti žalovanej s účinnosťou od 01. 12. 2021 platiť žalobkyni peňažný dôchodok vo výške 17,56 eur mesačne, vždy do konca toho ktorého mesiaca vopred k rukám žalobkyne, zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

IV. Žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina (ďalej „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/254/2006-912 zo dňa 29. 11. 2021 v poradí prvým výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 27.935,72 eur, do 3 dní po právoplatnosti rozsudku. V poradí druhým výrokom uložil žalovanej povinnosť s účinnosťou od 01. 12. 2021 platiť žalobkyni peňažný dôchodok vo výške 17,56 eur mesačne, vždy do konca toho ktorého mesiaca vopred k rukám žalobkyne. V poradí tretím výrokom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania vo výške 9 % zo sumy 160,34 eur od 01. 03. 2011 do zaplataenia a zo sumy 160,34 eur od 01. 04. 2011 do zaplataenia; vo výške 9,25 % zo sumy 160,34 eur od 01. 05. 2011 do zaplataenia, zo sumy 160,34 eur od 01. 06. 2011 do zaplataenia, zo sumy 160,34 eur od 01. 07. 2011 do zaplataenia; vo výške 9,5 % zo sumy 160,34 eur od 01. 08. 2011 do zaplataenia, zo sumy 160,34 eur od 01. 09. 2011 do zaplataenia, zo sumy 160,34 eur od 01. 10. 2011 do zaplataenia, zo sumy 160,34 eur od 01. 11. 2011 do zaplataenia; vo výške 9,25 % zo sumy 160,34 eur od 01. 12. 2011 do zaplataenia; vo výške 9 % zo sumy 160,34 eur od 01. 01. 2012 do zaplataenia, zo sumy 165,63 eur od 01. 02. 2012 do zaplataenia, zo sumy 165,63 eur od 01. 03. 2012 do zaplataenia, zo sumy 165,63 eur

01. 10. 2021 do zaplata, zo sumy 17,56 eur od 01. 11. 2021 do zaplata, všetko do troch dní po právoplatnosti rozsudku. V poradí štvrtým výrokom žalobu vo zvyšku zamietol. V poradí piatym výrokom žiadnej zo strán konania nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení konštatoval, že žalobkyňa sa žalobou doručenu okresnému súdu dňa 10. 10. 2006, v znení zmien a doplnkov, domáhala voči žalovanej (pôvodne ako voči žalovanej 1/ spolu so žalovaným 2/ MEDIMADA, s. r. o., so sídlom v Belej a následne aj žalovanému 3/ C. H. C., bytom G., voči ktorým žalovaným 2/, 3/ bolo konanie zastavené) platenia pozostalostnej renty v sume 1.700,- eur mesačne s účinnosťou od 01. 03. 2014 spolu s 0,014 %-ným denným úrokom z omeškania platieb odo dňa splatnosti po 15. 02. 2014 do zaplata, vrátane nedoplatku za dobu od 01. 03. 2006 do 28. 02. 2014 vo výške 1.258,40 eur mesačne a za dobu od 01. 03. 2014 do rozhodnutia súdu vo výške 1.700,- eur mesačne, spolu so špecifikovaným denným úrokom z omeškania, v súvislosti s úmrtím jej manžela dňa XX. XX. XXXX v dôsledku nesprávneho liečebného postupu žalovanej pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (non lege artis). Žalobkyňa dôvodila, že smrť jej manžela jej, ako aj ich spoločnej maloletej dcére, spôsobila nielen masívnu a nezvratnú emocionálnu traumu, ale aj finančne vyjadriteľnú škodu, pri vyčíslení ktorej vychádzala z výživného, ktoré jej bol manžel povinný plniť titulom výživného medzi manželmi podľa § 71 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) vzhľadom na príjmy a výdavky rodiny pred úmrtím manžela ako aj jej majetkové pomery.

3. Žalovaná s uplatneným nárokom nesúhlasila. Namietala svoju zodpovednosť za úmrtie manžela žalobkyne, rozporovala aj spôsob výpočtu škody a jej právny základ.

4. V priebehu konania, žalobkyňa podaním zo dňa 02. 09. 2020 vzniesla teoreticko-právnu argumentáciu k náhrade škody, ktorú si uplatnila v predmetnom konaní, v ktorých poukazovala na to, že jej uplatnený nárok je potrebné vnímať zásadne v čo najširšom význame pojmu škoda/ujma, a to v rovine nemajetkovej ujmy, kedy ako mladá žena stratila manžela, otca svojej vtedy 4-ročnej dcéry a súčasne v rovine straty príjmy živiteľa rodiny. V čase podania žaloby odhadla ujmu/škodu na jej strane vzniknutú v dôsledku zavineného úmrtia jej manžela na čiastku 1.258,48 eur mesačne, následne predložila úpravu a požaduje 1.700,- eur mesačne. Uviedla, že vnímala a v žalobe opísala utrpenú traumu, ako aj stratu živiteľa rodiny. Ako dospela k pekuniárnemu fixovaniu „odškodňovacej“ čiastky a ako ju pomenovala = apanáž/renta/odškodnenie je právne irelevantné. Poukázala na to, že v predmetnom konaní je potrebné skúmať jej nároky nielen v rovine renty odvíjajúcej sa od straty príjmu po smrti jej manžela, ale aj jej nárok súvisiaci s uplatnenou nemajetkovou ujmu pri masívnej emocionálnej traume. O výške tohto nároku v zmysle § 13 a § 16 Občianskeho zákonníka treba rozhodnúť s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu jej osobnostných práv došlo.

5. Žalovaná vo vyjadrení k uvedenému podaniu žalobkyne s názormi v ňom uvedenými nesúhlasila, majúc za to, že v zmysle úvahy žalobkyne sa stiera rozdiel medzi nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradou škody vo forme peňažného dôchodku. Predmet konania v danej veci je jasne a nepochybne daný, ide o konanie o náhradu škody, konkrétne je právnym základom žaloby § 448 Občianskeho zákonníka. Podľa žalovanej sa žalobkyňa takmer po 14 rokoch snaží súdu podsúvať, že žaluje svoj nárok i v rovine nemajetkovej ujmy, a to už od času podania žaloby. Občiansky zákonník ako aj civilistická právna teória však striktné rozlišuje právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a právo na náhradu škody v zmysle § 415 až § 450 Občianskeho zákonníka. Odlišnosť uvedených dvoch inštitútov potvrdzuje aj ust. § 16 Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenie pripúšťa kumuláciu nárokov na nemajetkovú ujmu a nároku na náhradu škody, čím zdôrazňuje ich vzájomnú odlišnosť. Nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé a každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Súd nemôže nahrádzať procesnú aktivitu strany sporu, ktorá sa dovoľáva ochrany svojich subjektívnych práv a je zodpovedná za formuláciu nároku o ktorom žiada, aby súd konal a rozhodol. V danom prípade sa žalobkyňa domáha náhrady škody, ktorá jej mala byť spôsobená v dôsledku smrti jej manžela a nie náhrady nemajetkovej ujmy. Postup žalobkyne žalovaná považovala za účelový, vzhľadom na plynutie premlčacej doby s tým, že žalobkyňa v konaní pred súdom ani raz neuplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a od začiatku vedenia sporu uplatňovala žalobou nárok na priznanie pozostalostnej renty v intenciách Občianskeho zákonníka.

6. Súd vo veci rozhodol s poukazom na ust. § 420 ods. 1 až 3, § 879w Občianskeho zákonníka, § 448 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 30. 11. 2019 a od 01. 12. 2019, § 92 ods. 1 až 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), § 93 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. 12. 2012 a do 31. 12. 2017 a v platnom znení, § 116 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, § 71, § 75 ods. 1 veta prvá zákona o rodine, § 517 ods. 1 vety prvej, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3, § 10a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. (ďalej len

„nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z.“), § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2008.

7. So zreteľom na vymedzenie skutkového rámca, z ktorého žalobkyňa vyvodzovala svoj nárok, súd konštatoval, že pre uplatnenie nároku v súdnom konaní považovala žalobkyňa za rozhodujúce, že v dôsledku nesprávneho liečebného postupu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (non lege artis) došlo dňa XX. XX. XXXX k úmrtiu jej manžela, ktorého smrť spôsobila žalobkyni nielen masívnu a nezvratnú emocionálnu traumu, ale aj finančne vyjadriteľnú škodu. Výšku uplatneného nároku žalobkyňa odvodzovala od výživného, ktoré bol manžel žalobkyne povinný plniť svojej manželke titulom výživného medzi manželmi podľa § 71 zákona o rodine. Žalobkyňa svoje skutkové tvrdenia uvedené v žalobe viazala na takto uplatnený nárok a domáhala sa opakujúceho sa plnenia. Súd preto pri právnom posudzovaní veci tento nárok posudzoval podľa ust. § 448 Občianskeho zákonníka, ktorý do 30. 11. 2019 upravoval predmetný nárok ako nárok na pozostalostnú úrazovú rentu a od 01. 12. 2019 ako nárok na peňažný dôchodok na náklady na výživu pozostalým. K vzniku právneho vzťahu a nároku z tohto právneho vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným došlo smrťou manžela žalobkyne dňa XX. XX. XXXX.

8. K argumentácii žalovanej zo dňa 15. 09. 2020 a 25. 09. 2020, uplatnenej po cca 9 mesiacoch od sudcovskej koncentrácie konania, súd uviedol, že napriek tomu, že žalobkyňa v nej poukazuje na teoreticko-právne východiská pri posudzovaní nároku na náhradu škody, vrátane nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti – zásahu do súkromného života, žalobkyňa v súvislosti s touto argumentáciou žiadny nárok neuplatňovala, a to ani v samotnej žalobe (vyčíslený nárok jednoznačne skutkovo odvodzovala od vyživovacej povinnosti jej manžela), ale ani v uvedených podaniach. Nakoľko súd je viazaný žalobou, teda predmetom konania ako ho vymedzil žalobca a žalobkyňa v súvislosti s argumentáciou vzťahujúcou sa k náhrade nemajetkovej ujmy žiadny nárok neuplatňovala, nevymedzila ho ako predmet konania v žalobe a ani v uvedených podaniach, súd uvedenú argumentáciu nepovažoval za zmenu žaloby. Súd poukázal tiež na to, že žalobkyňa okrem predmetnej žaloby podala ďalšie dve žaloby proti totožným žalovaným, pri ktorých vychádzala z rovnakého skutkového základu náhrady škody, avšak uplatňovala si odlišné nároky.

9. Pokiaľ ide o základ uplatneného nároku, súd vychádzal zo záverov v konaní vedenom pod sp. zn. 24C/217/2007 (v ktorom si žalobkyňa voči totožným žalovaným v súvislosti s úmrtím jej manžela v dôsledku nesprávneho liečebného postupu žalovaných uplatnila nárok na náhradu škody predstavujúcej náklady spojené s pohrebom jej manžela), v ktorom súd, posudzujúc pasívnu legitimáciu jednotlivých subjektov poskytujúcich zdravotnú starostlivosť manželovi žalobkyne, rozsudkom zo dňa 11. 01. 2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/114/2018-1559 zo dňa 26. 06. 2019, ustálil zodpovednosť manžela žalobkyne spočívajúcu v porušení preventívnej povinnosti v rozsahu 30 % na celkovej zodpovednosti a zodpovednosť žalovanej, spočívajúcu vo všeobecnom podcenení situácie pri obrovských a sústavných bolestiach pacienta a nevykonanie vyšetrenia, najmä EKG a RTG v rozsahu 50 % (vo zvyšku zodpovednosť prisúdil pôvodne žalovanému 2/, voči ktorému bolo konania z dôvodu zániku právnej subjektivity zastavené). Uvedený rozsudok okresného súdu, ktorý v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť dňa 18. 09. 2019, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni priznanú sumu, súd považoval za formu prejudiciality k prejednávanej veci, nakoľko otázka o základe nároku bola predmetom tohto konania, teda bolo rozhodnuté zároveň aj o základe nároku, kde bola zodpovednosť žalovanej za škodu ustálená pomerom 50 %

10. Vychádzajúc z uvedeného súd považoval nárok žalobkyne za čiastočne dôvodný. Súd uplatnený nárok na opakujúce sa plnenie posudzoval ako nárok na pozostalostnú úrazovú rentu v zmysle ust. § 448 Občianskeho zákonníka, ktorý je občianskoprávnym nárokom a ktorý sa s účinnosťou od 01. 12. 2019 pretransformoval na nárok na peňažný dôchodok na výživu pozostalých. Nárok na pozostalostnú úrazovú rentu v zmysle ust. § 92 zákona o sociálnom poistení je viazaný s vyživovacou povinnosťou v čase úmrtia s podmienkou, že osoba vyživovacou povinnosťou povinná v čase úmrtia nedovŕšila dôchodkový vek alebo jej nebol priznaný predčasný starobný dôchodok. Manžel žalobkyne mal voči žalobkyni vyživovaciu povinnosť a ku dňu smrti nedovŕšil dôchodkový vek, ani mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

11. Pri určení výšky pozostalostnej renty súd vychádzal z rozsahu vyživovacej povinnosti manžela žalobkyne, ktorú posudzoval podľa ustanovení zákona o rodine ako predbežnú otázku. Vychádzajúc z priemerného čistého mesačného príjmu manžela žalobkyne za obdobie 12 mesiacov predchádzajúcich jeho smrti bez cestovných náhrad (1.100,56 eur), čo v podstate zodpovedá výške úrazovej renty, na ktorú by mu vznikol nárok pri 100-percentnej strate pracovnej schopnosti podľa oznámenia Sociálnej poisťovne, príjmu žalobkyne ku dňu smrti manžela zo živnostenskej činnosti vo výške 288,29 eur mesačne, osobnej starostlivosti žalobkyne o domácnosť a maloletú dcéru, nákladov na domácnosť, kedy išlo len o bežné náklady (náklady spojené s užívaním bytu 226,55 eur mesačne), zo spoločného príjmu

vo výške 1.388,85 eur, ktorý súd dal do pomeru k príjmu manžela žalobkyne ako aj žalobkyne, súd dospel k záveru, že podiel manžela žalobkyne na spoločných príjmoch predstavoval 79,27 %, žalobkyne 20,76 %. V takto určenom podiele sa manžel žalobkyne a žalobkyňa podieľali na hradení nevyhnutných nákladov spojených s užívaním bytu, čo pri celkovej sume 226,55 eur na manžela žalobkyne pripadá suma 179,52 eur a na žalobkyňu suma 47,03 eur. Po odpočítaní týchto nevyhnutných nákladov manželovi žalobkyne zostala mesačne suma 921,05 eur a žalobkyňi suma 237,94 eur, teda manželovi žalobkyne zostala suma vyššia o 679,78 eur. Súd však zároveň prihliadol na vzájomnú vyživovaciu povinnosť k maloletej dcére, skutočnosť, že manžel žalobkyne, vzhľadom na svoj vek a charakter svojho zamestnania, mal vyššie náklady na obnovu svojej pracovnej sily ako žalobkyňa, prihliadol tiež na výsledok dedičského konania po manželovi žalobkyne, kedy z majetku manžela žalobkyne sa žalobkyňi dostalo 612,79 eur, na vyplatené životné poistenie, z ktorého žalobkyňa uhradila dlhy manžela, po uhradení ktorých jej zostala ku dňu smrti minimálne suma 100.000,- Sk. Vychádzajúc z uvedeného súd dospel k záveru, že primeraná suma nákladov na výživu žalobkyne ku dňu smrti jej manžela je vo výške 250,- eur, čo predstavuje pozostalostnú úrazovú rentu ku dňu smrti manžela žalobkyne.

12. Nakoľko na stratu na zárobku/úrazovú rentu sa v zmysle zákona o sociálnom poistení vzťahuje valorizácia, ktorá sa vzťahuje aj na pozostalostnú úrazovú rentu podľa § 93 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, súd priznal žalobkyňi pozostalostnú úrazovú rentu zvýšenú o príslušný valorizačný príplatok, vychádzajúc zároveň z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo/8/2008. Súd následne, pri zodpovednosti žalovanej v rozsahu 50 % priznal žalobkyňi náhradu pozostalostnej úrazovej renty v rozsahu 1, čo za obdobie od 01. 03. 2006 do 31. 11. 2019 predstavuje sumu 27.458,22 eur.

13. Pri rozhodovaní o peňažnom dôchodku na výživu pozostalým, na ktorý sa od 01. 12. 2019 pretransformovala pôvodne zákonom upravená pozostalostná úrazová renta, súd prihliadal na totožné zákonné kritéria, ktorými je určenie rozsahu vyživovacej povinnosti. Žalobkyňa okrem tvrdenia, že sa zmenila hospodárska situácia i životné náklady, ktoré uvádzala v podaní zo dňa 27. 01. 2014, v ktorom žiadala priznať výživné od 01. 03. 2014 vo výške 1.700,- eur mesačne, žiadne zvýšené náklady ani inú zmenu pomerov netvrdila a ani nepreukazovala. Žalobkyňa nepreukazovala od decembra 2019 žiadne svoje príjmy ani výdavky, ani zhoršenie či zlepšenie svojej situácie, preto súd mohol vychádzať len z predpokladaných očakávaní, ktoré sú dané vzhľadom na zistený skutkový stav, pri ktorých nemohol nereflektovať na sociálnu a ekonomickú realitu. Vyjadrením zmien hospodárskej a sociálnej situácie, ktorá sa odvíja v závislosti od priemerného medziročného rastu spotrebiteľských cien a od medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky je valorizácia, ktorá zároveň reflektuje aj zmenu pomerov. Z porovnania valorizácie úrazovej renty manžela žalobkyne, na ktorú by mu vznikol nárok v roku 2019 vo výške 1.799,80 eur podľa oznámenia Sociálnej poisťovne a z oznámenia jeho zamestnávateľa o výške predpokladanej mesačnej mzdy v roku 2020 vo výške 1.950,- eur brutto, od ktorej je však potrebné odpočítať zákonné odvody, vyplýva, že valorizácia zodpovedala predpokladanému príjmu manžela žalobkyne. Tento príjem bol aj podkladom pre zvyšovanie výživného vo forme pozostalostnej úrazovej renty. Manžel žalobkyne teda v roku 2019 mohol dosiahnuť príjem 1.799,80 eur, v roku 2020 (s odkazom na valorizáciu) príjem 1.844,80 eur a takýmto istým spôsobom v roku 2021 príjem 1.892,76 eur. Za daného zisteného skutkového stavu, pri nepreukázaní iných skutočností, súd dospel k záveru, že výška výživného, ktorú by mal žalobkyňi jej manžel podľa primeraného očakávania poskytovať k 01. 12. 2019, zodpovedá sume určeného výživného/ pozostalostnej úrazovej renty s valorizáciou k tomuto dňu vo výške 379,43 eur. Podľa primeraných očakávaní by sa táto suma za rok 2020 zvýšila o 2,5 % na sumu 388,92 eur a za rok 2021 o 2,6 % na sumu 389,30 eur mesačne. Vychádzajúc z rozdielu medzi tým, čo by poškodený mal podľa primeraného očakávania pozostalým na nákladoch na výživu poskytovať, ak by k usmrteniu nebolo došlo, a dávkami podľa osobitného predpisu poskytovanými z rovnakého dôvodu (§ 488 Občianskeho zákonníka), t. j. rozdielu určeného výživného a vdovského dôchodku poskytovaného žalobkyňi, by mala žalobkyňa podľa záverov súdu za december 2019 nárok na výživné vo výške 44,03 eur, za január 2020 až december 2020 vo výške 43,72 eur mesačne, za január 2021 až november 2021 vo výške 35,12 eur mesačne, z ktorých súd, pri zohľadnení zodpovednosti žalovaného v rozsahu 50 %, priznal náhradu peňažného dôchodku na výživu pozostalým v rozsahu 1, následne od novembra 2021 sumu 17,56 eur mesačne, ktorú je žalovaná povinná platiť s účinnosťou od 01. 12. 2021 aj do budúcnosti v pravidelných mesačných platbách.

14. Za obdobie od 01. 12. 2019 do 30. 11. 2021 teda predstavuje nedoplatok na peňažnom dôchodku na výživu pozostalých sumu 477,50 eur, spolu s nedoplatkom za pozostalostnú úrazovú rentu vo výške 27.458,22 eur celkový nedoplatok za žalované obdobie predstavuje sumu 27.935,72 eur, na zaplatenie ktorej súd zaviazal žalovanú.

15. Súd žalobkyni z nároku na pozostalostnú úrazovú rentu priznal aj uplatnené úroky z omeškania, nakoľko splatnosť nároku na pozostalostnú úrazovú rentu je v zmysle § 116 ods. 2 zákona o sociálnom poistení stanovená v pravidelných mesačných splátkach vopred s tým, že renta za konkrétny mesiac musí byť vyplatená najneskôr do posledného dňa príslušného mesiaca. Žalobkyňa si uplatnila omeškanie za mesiac január 2011, preto jej súd priznal omeškanie za tento mesiac od 01. 02. 2011, ktorý postup súd uplatnil aj pri peňažnom dôchodku na výživné, nakoľko výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu. Súd preto priznal k jednotlivým zameškaným sumám aj úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po ich splatnosti, t. j. od prvého dňa nasledujúceho mesiaca vo výške ročného úroku z omeškania stanovenej v § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. v jednotlivých obdobiach omeškania.

16. Vo zvyšku súd žalobu zamietol.

17. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd aplikujúc ust. § 255 ods. 2, § 262 ods. 1, § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko ani jedna zo sporových strán nemala vo veci plný úspech, pričom s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä okolnosti smrti nebohého manžela žalobkyne mal zato, že sú splnené podmienky, aby žalobkyňa neplatila trovy konania žalovanej, ktorá mala v konaní úspech vo väčšej časti, a tak by jej vznikol nárok na náhradu trov konania od žalobkyne.

18. Proti tomuto rozsudku, čo do jeho tretieho výroku (čo do povinnosti zaplatiť úroky z omeškania) a piateho výroku (o trovách konania), podala žalovaná z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) C. s. p. odvolanie, ktorým sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

19. Podľa žalovanej súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy a vec nesprávne právne posúdil, keď ustálil, že má povinnosť zaplatiť žalobkyni úroky z omeškania za obdobie od 01. 03. 2011. Súd sa podľa žalovanej dôsledne nevysporiadal ani s otázkou náhrady trov konania, keď je zrejmé, že s ohľadom na nárok, ktorého sa žalobkyňa domáha, a súdom určenú výšku pozostalostnej úrazovej renty mala vo veci väčší úspech, a preto má nárok na náhradu trov konania od žalobkyne.

20. Žalovaná poukázala nato, že súd prvej inštancie pri posudzovaní podmienok existencie základu žalobkyňou uplatňovaného nároku vychádzal z právoplatného rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 24C/217/2007-1410 zo dňa 11. 01. 2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/114/2018-1559 zo dňa 26. 06. 2019, ktorým bola určená jej miera spoluzodpovednosti v rozsahu 50 %. V tomto konaní sa teda zaoberal len otázkou existencie podmienok pre priznanie žalobkyňou uplatňovaného nároku na náhradu škody v podobe pozostalostnej úrazovej renty. V tejto súvislosti prvoinštančný súd vychádzal z ust. § 448 Občianskeho zákonníka účinného do 30. 11. 2019, ako aj z jeho znenia účinného od 01. 12. 2019, pričom rozsah a podmienky zákonnej vyživovacej povinnosti zosnulého manžela A. I. C. voči žalobkyni posudzoval v zmysle ustanovení zákona o rodine.

21. Na účely ustálenia výšky úrokov z omeškania súd vychádzal z návrhu žalobkyne, ktorá si prvýkrát uplatnila úroky z omeškania za mesiac február 2011 v podaní zo dňa 21. 01. 2014. Súd napadnutým rozsudkom priznal žalobkyni za omeškanie s jednotlivými mesačnými sumami pozostalostnej úrazovej renty úroky z omeškania vo výške 9 % zo sumy 160,40 eur od 01. 03. 2011 do zaplatenia a následne v príslušných výškach za ďalšie obdobia až do novembra 2021. Súd prvej inštancie však vôbec nezohľadnil závery súdneho konania vedeného pod sp. zn. 24C/217/2007. Podľa názoru žalovanej, začiatok omeškania na jej strane nemohol nastať skôr, ako nadobudol právoplatnosť rozsudok vydaný v danej veci, keďže až na základe tohto rozhodnutia nadobudla kvalifikovanú vedomosť o svojej zodpovednosti za škodu, ktorú si žalobkyňa uplatňuje. Takýmto postupom určil úroky z omeškania okresný súd v skutkovo rovnakom súdnom spore vedenom pod sp. zn. 6C/216/2006, v rámci ktorého sa úhrady pozostalostnej úrazovej renty domáha dcéra žalobkyne. Súd v konaní sp. zn. 24C/217/2007 na podklade výsledkov znaleckého dokazovania posudzoval mieru spoluúčasti viacerých subjektov na spôsobení škody pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti A. I. C. na základe princípov delenej zodpovednosti za škodu podľa § 438 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ide o právne významnú skutočnosť, ktorou sa mal prvoinštančný súd pri rozhodovaní zaoberať.

22. Podľa žalovanej tak mal súd prvej inštancie určiť úroky z omeškania zo sumy nedoplatku pozostalostnej úrazovej renty vyčíslenej ku dňu právoplatnosti rozsudku vo veci sp. zn. 24C/217/2007 až odo dňa nasledujúceho po právoplatnosti uvedeného rozsudku a následne z jednotlivých mesačných súm pozostalostnej úrazovej renty, resp. peňažného dôchodku, splatných po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku v uvedenej veci, počínajúc plnením splatným do 30. 09. 2019. Vzhľadom na dátum nadobudnutia právoplatnosti rozsudku v uvedenej veci, by mali byť úroky z omeškania v zmysle § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. vo výške 5 %.

23. Žalovaná namietala aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie stručne odôvodnil tým, že nakoľko nemala žiadna zo strán plný úspech vo veci, s ohľadom na okolnosti smrti A. C., nemá žiadna zo strán sporu nárok na náhradu trov konania. Žalovaná v tejto súvislosti poukázala na výšku nároku uplatneného žalobkyňou, ktorá za obdobie od 01. 03. 2006 do 30. 11. 2021 predstavuje sumu 310.471,34 eur, ktorú sumu je potrebné pri jej zodpovednosti 50 % znížiť na sumu 155.235,66 eur. Žalovanej bola napadnutým rozsudkom určená povinnosť uhradiť žalobkyni sumu 27.935,72 eur. Pomer úspechu žalobkyne je tak 18 % k 82 %, v zásade teda mala úspech v konaní ona (žalovaná), v rozsahu 64 %. Nie je tak dôvod, aby jej súd nepriznal trovy konania, keďže je zrejmé, že mala čiastočný úspech v konaní, ktorý výrazne presahuje úspech žalobkyne.

24. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), h) C. s. p. i žalobkyňa, ktorým odvolaním sa domáhala jeho zmeny, spočívajúcej vo vyhovení žalobe v celom rozsahu, alternatívne jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

25. Žalobkyňa nesúhlasila s názorom súdu, že úročenie jej nároku možno rátať až od februára 2011. Poukazovala na viaceré rozhodnutia vyšších súdnych autorít, či už v Slovenskej republike alebo Českej republike, podľa ktorých nie je právne korektné tvrdiť, že jej právo na úrok z omeškania dlhu vzniká až dňom právoplatného rozhodnutia súdu o zodpovednosti žalovanej.

26. Ďalej tiež vytykala súdu nesprávny postup, pokiaľ jej neuznal uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Uviedla, že právna kvalifikácia uplatneného nároku nie je obligatórnou náležitosťou žaloby, a teda označenie – pomerovanie – právne špecifikovanie toho, čo v predmetnom procese požadovala a požaduje, nie je jej povinnosťou. Právna kvalifikácia žalobného petitu je výlučne v kompetencii súdu. Ustanovenia či už bývalého Občianskeho súdneho poriadku, ale ani Civilného sporového poriadku neukladajú žalobcovi formulovať návrh rozsudku, ale iba to, aby z návrhu bolo zistiteľné, čoho sa domáha. Ak všeobecný súd dospeje k názoru, že uplatnený občianskoprávny nárok nemožno hmotnoprávne subsumovať pod ustanovenia právneho predpisu, ktorých sa žalobca prípadne dovoľáva, je povinný preskúmať aj možnosti iného právneho posúdenia. Ak na základe zisteného skutkového stavu možno žalobcovi priznať plnenie, ktorého sa domáha, hoci z iného právneho dôvodu, súd nesmie žalobu zamietnuť, ale musí žalobcovi plnenie priznať. Prekročením žalobného návrhu a porušením dispozičnej zásady konania by bolo len priznanie iného plnenia, než ktoré žalobca v žalobnom petite požadoval, alebo priznanie plnenia na základe iného skutkového stavu, než ktorý bol uvedený v žalobe a ktorý bol predmetom dokazovania v súdnom konaní. Nie je teda prípustné, aby súd argumentoval, že bez zmeny žaloby sa nárokom žalobcu nemôže zaoberať. Iné hodnotenie kauzy v rovine právnej a nie skutkovej, nepredstavuje totiž zmenu žaloby.

27. Žalobkyňa uviedla, že od žalovanej požaduje náhradu škody, ujmy, ktorá jej vznikla stratou manžela, otca spoločného dieťaťa, živiteľa rodiny, teda pekuniárne vyjadrenú satisfakciu. Používanie pojmov škoda, ujma, renta, surrogátne výživné a pod. na tom nič nemení.

28. Súd prvej inštancie sa v prejednávanom spore priklonil k názoru, že v danej kauze ide o uplatnenie peňažného dôchodku, avšak per analogiam a vzhľadom na medzičasom vyslovený právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. Pl. ÚS 10/2016, že akýmkoľvek zákonom upravený spôsob výpočtu náhrady škody, ktorý by svojim limitom redukoval pekuniárny rozsah náhrady škody, treba kvalifikovať ako ústavne nonkonformný, spravodlivému usporiadaniu záväzkových vzťahov vzniknutých zo spôsobenej škody môže zodpovedať len také usporiadanie vzťahov medzi poškodeným a tým, kto škodu spôsobil, pri ktorom dochádza k úplnému odstráneniu ujmy, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného. V danom prípade strata na „otcovskom zabezpečení dieťaťa“ predstavuje ujmu/stratu možnosti a prostriedkov, ohľadne ktorých mala legitímnu nádej na ich získanie. Preto sa žalovaný obnos per se subsumuje pod pojem majetok, resp. vlastnícke právo, ktorému je v súlade s judikatúrou ústavného súdu i všeobecných súdov poskytovaná ochrana v duchu čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

29. Žalobkyňa poukázala tiež na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 4227/2012, v ktorom súd konštatoval, že pokiaľ všeobecné súdy nevideli možnosť ako (aspoň čiastočne) vyhovieť tvrdenému nároku žalobcu na náhradu škody, mali lepšie posúdiť jemu vzniknutú nemajetkovú ujmu, a to i s ohľadom na okolnosti, od ktorých žalobca odvodzoval svoj nárok na náhradu škody.

30. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej žalobkyňa zotrvala na ňou podanom odvolaní čo do zamietnutia žaloby v časti úrokov z omeškania.

31. Nesúhlasila s tým, že právo na úrok z omeškania dlhu vzniká až dňom právoplatného rozhodnutia súdu o zodpovednosti žalovanej, v ktorej súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/16/2010.

32. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne žiadala odvolanie žalobkyne zamietnuť.
33. Podľa žalovanej je podané odvolanie žalobkyne vnútorne nekonzistentné, nezrozumiteľné, nelogické a neodôvodnené. Žalobkyňou citovaná slovenská či česká judikatúra nemá podľa žalovanej relevanciu vo vzťahu k prejednávanej veci.
34. K odvolaniu žalobkyne čo do úrokov z omeškania poukázala nato, že súd prvej inštancie určil úroky z omeškania od roku 2011, a teda argumentácia žalobkyne nemá logický právny základ.
35. Pokiaľ ide o ďalšie odvolacie námietky žalobkyne čo do nepriznania nemajetkovej ujmy, žalovaná zotrvala na svojich vyjadreniach produkovaných v priebehu prvoinštančného konania. Uviedla, že je nesporné, že žalobkyňa si v konaní neuplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ani neuviedla žiadne rozhodné skutočnosti, ktoré by umožnili súdu, aby uplatnený nárok ako nemajetkovú ujmu podľa § 13 Občianskeho zákonníka vôbec právne kvalifikoval.
36. Žalobkyňa sa v podanej žalobe domáhala plnenia výživného ako opakovaného plnenia. Následne svoj návrh upravila a k pozostalostnej rente požadovala aj príslušný úrok z omeškania. V rámci samotného návrhu petitu uviedla, že požaduje, aby žalovaní spoločne a nerozdielne zaplatili žalobkyni pozostalostnú rentu v sume 1.700,- eur mesačne s účinnosťou od 01. 03. 2014. Celé dokazovanie smerovalo výlučne k zisteniu, či žalovaní zodpovedajú za smrť nebohého a či má žalobkyňa nárok na pozostalostnú úrazovú rentu a v akej výške. Až do písomného podania žalobkyne zo dňa 14. 09. 2020 a 25. 09. 2020 teda nebolo ani náznakom predmetom konania skúmanie vzniku nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa tento svoj nárok nevymedzila v žalobe ani v žiadnom inom, predchádzajúcom písomnom podaní, ani v tomto smere neuviedla žiadne dokazovanie. S týmto nárokom, ktorý ani nevyčíslila, prišla až po 14 rokoch vedenia súdneho konania.
37. Podľa žalovanej nemožno tvrdiť, že žalobkyňa svojimi podaniami zo dňa 14. 09. 2020 a 25. 09. 2020 dopĺňala svoju žalobu, keďže v žalobe uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy po skutkovej i právnej stránke úplne absentuje. Žalobkyňa sa žiadneho plnenia titulom nemajetkovej ujmy nikdy nedomáhala, resp. sa domáhala oneskorene, pričom túto v priebehu celého konania ani nevyčíslila. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že jej nárok, ktorý celých 14 rokov žaluje ako pozostalostnú úrazovú rentu, je vlastne nemajetkovou ujmu, ide o právny nezmysel.
38. Nesúhlasila s tvrdením žalobkyne, že náhrada škody má v sebe zahŕňať akúkoľvek náhradu škody/ujmy, ktorá jej vznikla stratou manžela, otca spoločného dieťaťa, žiteľa rodiny. V takom prípade by bolo zbytočné mať upravené v Občianskom zákonníku rôzne druhy nárokov na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy, pretože by stačilo jednoducho v žalobe uplatniť nárok „na náhradu škody“ a konajúci súd si už sám vyhladá a vyberie, čo všetko spadá pod túto škodu, resp. ujmu. Takáto argumentácia je v rozpore so všetkými zásadami občianskeho práva hmotného a procesného.
39. Pokiaľ žalobkyňa v tomto smere odkazuje na rôzne ústavné nálezy a rozhodnutia, predovšetkým Ústavného súdu Českej republiky, tieto podľa žalovanej naopak potvrdzujú jej argumentáciu v konaní.
40. V replike k vyjadreniu žalobkyne k odvolaniu žalovanej žalovaná uviedla, že žalobkyňa vo vyjadrení opakovane argumentuje tým, že úrok z omeškania nie je možné viazať na február 2011, avšak svoju argumentáciu v tomto smere ďalej nerozvíja. Hneď v nadväznosti na to žalobkyňa argumentuje vo vzťahu k nemožnosti viazať úrok z omeškania na právoplatné rozhodnutie v konaní sp. zn. 24C/217/2007, v dôsledku čoho sa argumentácia žalobkyne v odvolaní, i vyjadrení, vo vzťahu k úrokom z omeškania javí ako nekonzistentná a zmätočná.
41. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/16/2010, podľa žalovanej každý prípad náhrady škody musí byť posudzovaný individuálne podľa konkrétnych okolností veci. V prejednávanom prípade bola v konaní sp. zn. 24C/217/2007 konštatovaná delená zodpovednosť žalovaných za škodu, a teda je nepochybné, že sa o svojej zodpovednosti za škodu a jej rozsahu mohla dozvedieť až na základe právoplatného rozhodnutia súdu v uvedenom konaní. Nemohla byť preto v omeškani so splnením povinnosti zaplatiť žalobkyni pozostalostnú úrazovú rentu skôr ako bolo právoplatne ustálené, či vôbec zodpovedá žalobkyni za škodu a najmä v akom rozsahu.
42. Vo zvyšku žalovaná zotrvala na ňou podanom odvolaní a písomných vyjadreniach .
43. V priebehu odvolacieho konania bolo zo strany žalobkyne následne doručené podanie, ktorým predložila k právnej argumentácii nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2149/17 a analýzu (podľa žalobkyne) témy z odborného časopisu PROJUSTICE zo dňa 13. 12. 2018, bez bližšieho vyjadrenia k veci.

44. Žalovaná v nadväznosti na predložené dokumenty, dôvodiac, že nie je zrejmé, čo má byť predmetom uvedeného podania žalobkyne, odkázala na svoje odvolanie a vyjadrenia produkované v priebehu konania ohľadne náhrady nemajetkovej ujmy.

45. Po predložení veci odvolaciemu súdu žalobkyňa podaním zo dňa 28. 10. 2022 predložila vyjadrenie, v ktorom uviedla, že škodu – ujmu v majetkovom i nemajetkovom vyjadrení v súdnom procese riadne uplatnila. Na súde kontinuálne hovorila o ramponovaných aspektoch jej rodinného života, o strate manžela/otca ich spoločnej dcéry, o tom ako sa zmenil jej život, čo sú skutkové tvrdenia k uplatnenému nároku poskytnúť jej satisfakciu ujmy/škody (priamej i nemajetkovej) a tak bola žaloba koncipovaná.

46. Tvrdila a tvrdí, že A. I. C. inkasoval mzdu a cestovné náhrady od svojho zamestnávateľa. V poslednom období pred smrťou dosiahol významný mzdový nárast. Je faktom, že ona ako manželka A. I. C. od svojich 33 rokov po súčasnosť mala primerane veku, životnému štýlu a aktivitám odôvodnené potreby. Počas manželstva boli financované z príjmu manžela, nakoľko sa starala o malé dieťa. Po smrti I. C. sa všetko zmenilo, ostala bez manžela a sama na výchovu a sama aj musela zabezpečovať financie na obživu.

47. Uviedla, že je potrebné zohľadniť, že od smrti manžela uplynulo už 16 rokov, v tom čase mala 33 rokov, vychovávali s manželom v harmonickej rodine 4-ročnú dcéru. Dnes má už takmer 50 rokov a jej dcéra má 21 rokov. Dcéru vychovávala sama, bez pomoci a podpory manžela, v neúplnosťou značne oslabenej rodinnej situácii (po všetkých stránkach, samozrejme aj po finančnej). Od zodpovedných osôb nedostala ani cent, ani ospravedlnenie. Ak výpočet nároku uplatnený v konaní argumentačne pomocne odvíjala od mzdy A. I. C., neostáva škodou len a výlučne rozdiel medzi tým, čo by jej manžel bol povinný na ňu platiť ako výživné. Aj v porovnaní s tým, čo súdy priznávajú iným poškodeným v analogických kauzách by tak bola masívne ukrátená, diskriminovaná. Celý nárok, ako ho uplatnila, predstavuje odškodnenie, a to v sebe zahŕňa majetkovú i nemajetkovú zložku, teda ujmu v najširšom vnímaní.

48. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), konštatujúc, že odvolania boli podané včas, oprávnenými stranami konania (§ 362, § 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.) preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 C. s. p.), a tento v odvolaniach napadnutých výrokov vo veci samej podľa § 387 ods. 1 C. s. p. ako vecne správny potvrdil a vo výroku o trovách konania podľa § 388 C. s. p. zmenil, keď neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v tejto časti, ani pre jeho zrušenie.

49. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku (v zmysle odvolacích námietok), ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, jeho výsledky jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým zisteniam, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatneného nároku. Odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý súd prvej inštancie i správne právne posúdil. Nakoľko aj odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku v podstatnom rozsahu zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 220 ods. 2 C. s. p., odvolací súd podľa § 387 ods. 2 C. s. p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje. Odvolania žalobkyne a žalovanej čo do merita veci odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné.

50. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa sa žalobou domáhala pozostalostnej úrazovej renty v mesačných plneniach v zmysle § 448 Občianskeho zákonníka s príslušenstvom z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho postupu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti (aj) žalovanou došlo k úmrtiu jej manžela. Žalobkyňa bola výživou odkázaná na manžela, preto jej patrí pozostalostná úrazová renta. Súd prvej inštancie žalobe v časti vyhovel a žalovanú zaviazal na zaplatenie pozostalostnej úrazovej renty/peňažného dôchodku na výživu pozostalým s príslušenstvom (tak ako je špecifikovaná v bode 1. odôvodnenia tohto rozsudku), vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žiadnej zo strán konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

51. Žalovaná odvolanie čo do prvého a druhého výroku odvolanie nepodala, preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti, v ktorej súd prvej inštancie priznal žalobkyni právo na zaplatenie sumy 27.935,72 eur do 3 dní po právoplatnosti rozsudku a peňažného dôchodku vo výške 17,56 eur mesačne

s účinnosťou od 01. 12. 2021, nebol predmetom prieskumu odvolacieho súdu a tieto výroky ponechal odvolací súd nedotknuté.

52. Pokiaľ ide o odvolanie žalobkyne, žalobkyňa síce v odvolaní nešpecifikovala, proti ktorým výrokom rozsudku odvolanie podáva, z jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C. s. p.) je však nepochybne zrejmé, že jej odvolanie smeruje čo do výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti, keď čo do výrokov, ktorými súd jej žalobe vyhovel, žalobkyňa zároveň nie je osobou oprávnenou podať odvolanie (§ 359 C. s. p.).

53. Žalobkyňa v odvolaní nesúhlasila s názorom súdu, že úročenie jej nároku možno rátať až od februára 2011, v ktorej súvislosti poukázala na súdne rozhodnutia, v zmysle ktorých nie je dôvodné tvrdiť, že právo na úrok z omeškania dlhu vzniká až dňom právoplatného rozhodnutia súdu o zodpovednosti žalovaného. Uvedená odvolacia námietka žalobkyne nie je dôvodná, keď z napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie v prejednávanom spore začiatok omeškania žalovanej nespájal s právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Žilina v spore sp. zn. 24C/217/2007, ktorého predmetom v súvislosti s úmrtím manžela žalobkyne v dôsledku nesprávneho liečebného postupu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti žalovanou, t. j. na rovnakom skutkovom základe, bola náhrada škody spočívajúca v náhrade pohrebných nákladov žalobkyne, zo dňa 11. 01. 2018, v ktorom súd ustálil zodpovednosť žalovanej na vzniknutom následku v rozsahu 50 %. Uvedený rozsudok okresného súdu, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/114/2018-1559 zo dňa 26. 06. 2019, nadobudol právoplatnosť dňa 18. 09. 2019, pričom súd prvej inštancie priznal žalobkyni úrok z omeškania počnúc peňažnou rentou za mesiac február 2011, od ktorej splátky žiadala žalobkyňa úrok z omeškania v zmysle zmeny žaloby zo dňa 21. 01. 2014 (č. I. 212 spisu). V tomto smere je potrebné dať za pravdu žalovanej, že odvolanie žalobkyne v tejto časti je zmatečné (tu len odvolací súd dodáva, že súd prvej inštancie v bode 85. odôvodnenia napadnutého rozsudku nesprávne uviedol, že žalobkyňa si uplatnila prvýkrát omeškanie za mesiac január 2011, preto priznal omeškanie za tento mesiac od 01. 02. 2011, keď zo znenia zmeny žaloby vyplýva, že žalobkyňa si uplatnila omeškanie za mesiac február, čomu zodpovedá aj výrok rozsudku okresného súdu, ktorý priznal úrok z omeškania počnúc splátkou peňažnej renty splatnej do konca februára, teda od 01. 03. 2011).

54. Žalobkyňa ďalej namietala rozhodnutie súdu z dôvodu, že tento jej nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú si uplatnila a súd jej ju mal priznať v rozsahu, v akom žalobu zamietol (t. j. rozdiel medzi priznanou pozostalostnou úrazovou rentou/peňažným dôchodkom a uplatnenou sumou). Odvolací súd námietku žalobkyne vyhodnotil ako nedôvodnú, keď z podanej žaloby nevyplýva, že by sa žalobkyňa voči žalovanej domáhala náhrady nemajetkovej ujmy.

55. I keď žalobkyňa v žalobe uvádzala, že smrť jej manžela jej a ich spoločnej maloletej dcéry spôsobila masívnu a nezvratnú emocionálnu traumu, sú opustené, zúfalé, stratili milujúceho manžela, otca či najbližšieho človeka, zo žaloby nevyplýva, že by si žalobkyňa v súvislosti s uvedenými tvrdeniami uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobkyňou uplatnený nárok je založený na tvrdení o strate živiteľa rodiny, a tým aj istote finančného zabezpečenia, pravidelnom príjme umožňujúcom jej a jej dcére život na rovnakej úrovni ako pred smrťou A. C.. Žalobkyňa sa podanou žalobou jednoznačne domáhala nároku na náhradu škody predstavujúcej zníženie príjmu rodiny v súvislosti s úmrtím manžela, ktorý mal voči nej a jej dcére vyživovaciu povinnosť, ktorú si riadne plnil, v tomto smere boli zo strany žalobkyne produkované aj dôkazy. Z kontextu celej žaloby a uplatneného nároku je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé že žalobkyňa si nárok uplatnený žalobou uplatnila len v súvislosti so stratou finančného zabezpečenia zo strany manžela. Samotné konštatovanie, že jej bola spôsobená emocionálna trauma a s dcérou prišli o blízkeho človeka nemožno považovať za uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, keď žalobkyňa svoj nárok odvodzovala výlučne zo straty živiteľa rodiny, zníženia príjmu a jej životnej úrovne, nie v súvislosti s jej emocionálnym strádaním. Vychádzajúc z podanej žaloby napokon ani medzi stranami konania nebolo pochyb o tom, že predmetom konania je nárok žalobkyne v zmysle § 448 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa v priebehu konania, napriek tomu, že súd opakovane konštatoval, že predmetom konania je náhrada škody predstavujúca mesačné výživné, ktoré bol manžel žalobkyne povinný plniť svojej manželke titulom výživného medzi manželmi (uznesenie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania zo dňa 13. 11. 2008, uznesenia zo dňa 19. 04. 2010, 18. 01. 2012 a 12. 12. 2014 o prerušení konania, vyjadrenia súdu na pojednávaniach v danej veci) nereagovala podaním, či už ústnym alebo písomným, ktorým by namietala, resp. upresnila, že uplatnená suma je aj vyjadrením náhrady nemajetkovej ujmy. Naopak, vo vyjadrení zo dňa 30. 04. 2014 žalobkyňa výslovne uviedla, že sa domáha pozostalostnej renty, z prednesu žaloby právnym zástupcom

žalobkyne na pojednávaní dňa 18. 12. 2019 rovnako vyplýva, že žalobkyňa si uplatňuje len nárok na náhradu škody predstavujúcej náklady na výživu pozostalého manžela, t. j. pozostalostnú úrazovú rentu, resp. peňažný dôchodok v zmysle § 448 Občianskeho zákonníka s poukazom na dorovnanie životnej úrovne žalobkyne a jej príjmu v súvislosti s úmrtím manžela žalobkyne, nie náhradu nemajetkovej ujmy.

56. Prvý krát žalobkyňa nemajetkovú ujmu spomína v podaní zo dňa 14. 09. 2020 (žaloba podaná dňa 10. 10. 2006), kedy uvádza, že ňou uplatnený nárok je potrebné vnímať zásadne v čo najširšom význame pojmu škoda/ujma – ad 1/ v rovine nemajetkovej ujmy – ako mladá žena stratila manžela, otca svojej vtedy štvorročnej dcéry a súčasne ad 2/ v rovine straty príjmu žiteľa rodiny s tým, že je na posúdení súdu, akým titulom jej uplatnený nárok prizná, keďže právna kvalifikácia uplatneného nároku nie je obligatórnou náležitosťou žaloby a právne posúdenie kauzy je na úvahe súdu.

57. Odvolací súd nepovažuje tvrdenie žalobkyne o uplatnení si nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v podanej žalobe za preukázané. V prípade práva na náhradu škody a práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby ide o samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Z koncepcie právnej úpravy, ktorá rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé; každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Odvolací súd v tejto súvislosti analogicky odkazuje na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/99/2016 zo dňa 11. 12. 2019, v ktorom najvyšší súd pri konkurencii práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka konštatoval, že medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnostnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Z koncepcie právnej úpravy, ktorá rozlišuje medzi inštitútom ochrany osobnosti a náhrady škody vyplýva, že nároky majúce základ v týchto inštitútoch sú samostatné a vzájomne nezávislé; každý z týchto inštitútov poskytuje ochranu iným zložkám v rámci duševnej integrity jednotlivca. Právo na ochranu osobnosti primárne poskytuje ochranu pred zásahmi do psychicko-morálnej integrity osoby, pričom právo na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia poskytuje prevažne ochranu zásahov do fyzickej integrity jednotlivca. Tieto nároky sledujú ochranu rôznych záujmov je preto potrebné považovať za rovnocenné a samostatné. Nie je možné vylúčiť, že jedným konaním budú súčasne naplnené predpoklady zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ako aj podmienky na náhradu škody. Nie je preto vylúčené, aby v súvislosti s jedným konaním zakladajúcim záväzkové vzťahy vznikli dotknutej osobe nároky vyplývajúce z ustanovení o náhrade škody ako aj z ustanovení o ochrane osobnosti, každý z týchto nárokov je však potrebné uplatniť osobitne (t. j. musí byť zrejmé ktorý nárok je predmetom konania, prípadne, či žalobca uplatňuje oba nároky, v akej výške ten-ktorý nárok uplatňuje a na akom skutkovom základe).

58. Ako už bolo vyššie uvedené, z obsahu žaloby nevyplýva, že by sa žalobkyňa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy, uplatnený nárok vyvodzovala len zo straty finančného zabezpečenia predstavujúceho príjem manžela, ktorý mal voči nej vyživovaciu povinnosť. Zo žaloby nevyplýva, že by si akýkoľvek nárok uplatnila v súvislosti s tvrdením o emocionálnej strate a strate blízkeho človeka, keď uvedené uvádzala v súvislosti so stratou žiteľa rodiny. Pokiaľ žalobkyňa uvádza, že nie je úlohou žalobcu právne kvalifikovať uplatnený nárok, ale stačí, ak je zo žaloby zrejmé, čoho sa žalobca domáha, odvolací súd s uvedeným súhlasí, avšak v danom prípade zo žaloby jednoznačne vyplývalo, že sa domáha náhrady škody v súvislosti so škodou predstavujúcou náklady na výživu pozostalým, nie náhrady nemajetkovej ujmy. Na uvedenom nič nemení ani následné podanie žalobkyne zo dňa 14. 09. 2020 (doručené súdu dňa 15. 09. 2020), ktoré podľa samotnej žalobkyne nepredstavuje zmenu žaloby ale len jej doplnenie. Odvolací súd v tejto súvislosti odkazuje na bod 61. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd dodáva, že zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla a aspoň týmto spôsobom prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu. Žaloba žalobkyne žiadne takéto finančné vyjadrenie neobsahovala, keď ako už odvolací súd konštatoval, samotné konštatovanie, že jej bola spôsobená aj emocionálne ujma, bez toho, aby zo žaloby vyplývalo, že si v súvislosti s touto emocionálnou ujmom uplatňuje akékoľvek nároky, nemožno považovať za uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Tvrdenie žalobkyne, že si žalobou uplatnila aj nárok

na náhradu nemajetkovej ujmy nemožno akceptovať aj s poukazom na to, že podľa názoru žalobkyne by táto mala predstavovať rozdiel medzi uplatneným a súdom priznaným nárokom na náhradu škody predstavujúcej pozostalostnú úrazovú rentu/peňažný dôchodok, keď je zrejmé, že výška uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (ale aj to, či si žalobkyňa nemajetkovú ujmu vôbec uplatňuje) by bola závislá od rozhodnutia súdu o nároku na pozostalostnú úrazovú rentu/peňažný dôchodok, čo je neprípustné.

59. Pre prípad usmrtenia obsahuje zákon špeciálnu úpravu rozsahu náhrady škody, ktorá v tomto prípade prináleží pozostalej žalobkyni podľa § 448 a 449 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa sa tak okrem skutočnej škody, náhrady vecných nákladov spojených s pohrebom môže domáhať určenia peňažnej renty, ktorou sa odškodňujú aj náklady na výživu pozostalým, ktorým zomrelý výživu poskytoval, alebo bol povinný poskytovať. Žalobkyňa sa môže domáhať aj náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle § 11, § 16 Občianskeho zákonníka, každý z týchto nárokov je však samostatným nárokom a každý z týchto nárokov je preto potrebné posudzovať samostatne.

60. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd vyhodnotil odvolanie žalobkyne ako nedôvodné.

61. Ako nedôvodné odvolací súd vyhodnotil aj odvolanie žalovanej čo do tretieho výroku napadnutého rozsudku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania tak ako je špecifikované v uvedenom výroku.

62. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalovanej, že úrok z omeškania možno priznať až právoplatnosťou rozsudku, ktorým žalovaná „nadobudla kvalifikovanú vedomosť o svojej zodpovednosti za škodu, ktorú si žalobkyňa uplatňuje“, keď samotný nárok žalobkyne na úrok z omeškania žalovaná v odvolaní nespochybnila, nesúhlasila len s určením začiatku omeškania.

63. Občiansky zákonník nárok na úroky z omeškania spája s omeškaním dlžníka, nie s nadobudnutím jeho vedomosti o svojej zodpovednosti za dlh. V ust. § 564 ustanovuje, že ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Keďže Občiansky zákonník neupravuje v súvislosti s nárokom na náhradu škody čas plnenia, treba per analogiam vychádzať z toho, že škodca je povinný škodu nahradiť prvý deň po tom, čo ho poškodený o splnenie požiadal.

64. V prejednávanvej veci súd prvej inštancie rozhodoval o nároku žalobkyne na pozostalostnú úrazovú rentu podľa § 448 Občianskeho zákonníka, ktorý odkazuje na zákon o sociálnom poistení, ktorý stanovuje splatnosť renty tak, že sa vypláca vopred, v pravidelných mesačných lehotách. V tejto veci teda splatnosť splátok renty vyplýva priamo zo zákona a nie je vylúčené, aby súd odo dňa splatnosti mesačnej renty priznal aj právo na zaplatenie úrokov z omeškania. Zákon vylučuje priznať úrok z omeškania pri náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a pri mimoriadnom zvýšení týchto nárokov, pretože povinnosť zaplatiť uvedené nároky vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia a až týmto márnym uplynutím lehoty sa dlžník dostáva do omeškania. Nárok na pozostalostnú úrazovú rentu takýmto nárokom nie je, pretože nárok vzniká priamo zo zákona (výlučne u osôb odkázaných výživou na zomretého) s určenou dobou splatnosti osobitným zákonom o sociálnom poistení.

65. Pokiaľ žalovaná namietala, že o svojej zodpovednosti a jej rozsahu sa dozvedela až právoplatnosťou rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 24C/217//2007-1410 zo dňa 11. 01. 2018, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/114/2018-1559 zo dňa 26. 06. 2019, odvolací súd uvádza, že samotná zodpovednosť dlžníka má objektívnu povahu. To znamená, že omeškanie dlžníka nastane bez ohľadu na stupeň zavinenia a dokonca aj v prípadoch nevedomej nebanlivosti.

66. Pokiaľ ide o odvolanie žalovanej čo do výroku o trovách konania, odvolací súd dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti odvolania žalovanej.

67. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom žiadnej zo strán konania nárok na náhradu trov konania nepriznal. I keď z odôvodnenia napadnutého rozsudku v tejto časti vyplýva, že súd prihliadol aj na skutočnosť, že žiadna zo sporových strán nemala vo veci plný úspech, uvedené nebolo jediným a hlavným dôvodom nepriznania nároku na náhradu trov konania žiadnej zo strán konania. Súd prvej

inštancie v odôvodnení konštatoval, že žalovaná mala vo veci väčší úspech, a tak by jej vznikol nárok na náhradu trov konania od žalobkyne, pri svojom rozhodovaní však aplikoval ust. § 257 C. s. p. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že sú splnené podmienky pre aplikáciu ust. § 257 C. s. p., v zmysle ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa odvolací súd, zhodne ako súd prvej inštancie, videl v povahe veci, kedy predmetom konania je nárok žalobkyne uplatnený v súvislosti s úmrtím jej manžela v dôsledku nesprávneho liečebného postupu (aj) zo strany žalovanej, ako aj vzhľadom na povahu uplatneného nároku, ktorý sa odvíja od vyživovacej povinnosti medzi manželmi v zmysle zákona o rodine a výšky výživného, ktorého určenie je v kompetencii súdu. Uvedeným záverom súdu prvej inštancie však nezodpovedá samotný výrok o trovách konania, keď z ust. § 257, v nadväznosti na § 255 a § 256 C. s. p. vyplýva, že pokiaľ má niektorá strana nárok na náhradu trov konania (t. j. okrem prípadu, keď úspech a neúspech strán konania je v konaní rovnaký), neprizná sa nárok na náhradu trov konania práve tejto strane. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania zmenil a žalovanej, ktorej by inak vznikol nárok na náhradu trov prvoinštančného konania, náhradu trov konania nepriznal.

68. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, § 257 C. s. p. Žalobkyňa, ktorej odvolanie smerovalo do zamietajúcej časti, bola v odvolacom konaní v celom rozsahu neúspešná, čo znamená, že vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne bola žalovaná v celom rozsahu úspešná. Rovnako neúspešná, pokiaľ ide o odvolanie čo do priznaného príslušenstva, bola i žalovaná, žalobkyňa v tejto časti bola úspešná. Žalovanú možno za neúspešnú považovať aj v časti rozhodnutia o trovách konania, keď odvolací súd síce zmenil výrok o trovách konania, avšak odvolaniu žalovanej nevyhovel. Vzhľadom na predmet konania voči ktorému smerovalo odvolanie tej-ktorej strany konania možno konštatovať, že úspešnejšou stranou konania bola žalovaná, keďže jej odvolanie smerovalo len čo do priznaného príslušenstva. Nakoľko však odvolací súd dospel k záveru, že v danej veci sú splnené podmienky pre aplikáciu § 257 C. s. p., ako už bolo vyššie uvedené, žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

69. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 C. s. p.)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 C. s. p.)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods. 1 C. s. p.)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 C. s. p.)